

**ИЗВЕШТАЈ КОМИСИЈЕ ЗА ПРЕГЛЕД И ОЦЕНУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ
КОЈУ ЈЕ МР ЕМИР МУХИЋ ПРЕДАО ПОД НАСЛОВОМ
„СТРАТЕГИЈЕ КОНСТРУИСАЊА ЗНАЧЕЊА
У САВРЕМЕНОМ АМЕРИЧКОМ ПОЛИТИЧКОМ ДИСКУРСУ“**

I – ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. Орган који је именовao Комисију:

Наставно-научно веће Филолошког факултета Универзитета у Београду на седници одржаној 27.04.2016. године донело је Одлуку (бр. 1108/1) о образовању Комисије за преглед и оцену докторске дисертације коју је мр Емир Мухић предао под насловом „Стратегије конструисања значења у савременом америчком политичком дискурсу“

2. Састав Комисије:

- 1) др Катарина Расулић, доцент, ужа научна област Англистика, Филолошки факултет Универзитета у Београду, Катедра за англистику, датум последњег избора у звање: 03.09.2013. (датум првог избора: 21.05.2003.)
- 2) др Смиљка Стојановић, доцент, ужа научна област Англистика, Филолошки факултет Универзитета у Београду, Катедра за англистику, датум последњег избора у звање: 29.06.2010. (датум првог избора: 18.10.1995.)
- 3) др Снежана Билбија, редовни професор, ужа научна област Енглески језик, Филозофски факултет Универзитета у Сарајеву, Одсек за англистику, изабрана у звање јуна 2003. године

II – ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

1. Име, име родитеља, презиме
Емир, Зијад и Садета, Мухић
2. Датум рођења, општина, република
23.06.1983, Бања Лука, Босна и Херцеговина
3. Датум одбране, место и назив магистарске тезе
01.11.2010, Филолошки факултет, Бања Лука
„Семантичке, прагматичке и когнитивне димензије дискурса свјетске економске кризе у текстовима на енглеском језику“
4. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука
Магистар филолошких наука (наука о језику)

III – БИОГРАФИЈА И БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Мр Емир Мухић рођен је 23. јуна 1983. године у Бањој Луци. Дипломирао је 2007. године на Одсеку за енглески и књижевност Филозофског факултета Универзитета у Бањој Луци. Постдипломске магистарске студије уписао је на истом факултету 2008. године, смер Наука о језику. Магистарски рад под називом „Семантичке, прагматичке и когнитивне димензије дискурса свјетске економске кризе у текстовима на енглеском језику“ (ментор: проф. др Снежана Билбија) одбранио је новембра 2010. године на Филолошком факултету (који се 2009. године издвојио из Филозофског факултета) Универзитета у Бањој Луци и тиме стекао научни степен магистра филолошких наука. Магистарска диплома мр Емира Мухића нострификована је на Филолошком факултету Универзитета у Београду априла 2011. године (звање магистар филолошких наука – VII-2 степен стручне спреме).

У периоду од 2007. до 2009. године мр Емир Мухић радио је као професор енглеског језика у Школи страних језика Cambridge Centre у Бањој Луци, на курсевима нивоа C1 и C2 (CEFR) и на специјалистичком курсу *Phonetics and Everyday Spoken English*, чији је и аутор. Од 2008. године повремено сарађује у настави на Високој школи Комуниколошки колеџ у Бањој Луци, где је 2011. године биран у звање предавача. Предавао је предмете Енглески језик I–VIII, Енглеска књижевност и Структура енглеског језика IV – Синтакса.

Од 2009. године запослен је на Филолошком факултету Универзитета у Бањој Луци, најпре у звању асистента за ужу научну област Англистика, а од 2011. године у звању вишег асистента, ужа научна област Специфични језици – енглески језик. Као асистент, односно виши асистент, радио је на предметима Граматика енглеског језика 1 и 2, Морфологија енглеског језика, Морфосинтакса 1 и 2, Фонетика енглеског језика, Фонологија енглеског језика и Савремени енглески језик 1-8. Предавао је предмет Енглески језик и на студијском програму за немачки језик и књижевност Филолошког факултета у Бањој Луци и на Одсеку за историју Филозофског факултета у Бањој Луци. Предаје енглески језик и на студијском програму за новинарство и комунологију на Факултету политичких наука Универзитета у Бањој Луци. Бави се писменим, првенствено књижевним превођењем, а ради и као консекутивни и симултани преводилац.

Као стипендиста Владе Сједињених Америчких Држава боравио је на Тексашком универзитету у Остину (University of Texas at Austin) у оквиру програма *Junior Faculty Development Program*, који организује *The Bureau of Educational and Cultural Affairs (ECA) of the U.S. Department of State*.

Научна интересовања мр Емира Мухића крећу се у домену когнитивне лингвистике (теорија појмовних метафора), фонетике, фонологије, семантике, и критичке анализе дискурса.

Објављени радови:

1. Е. Мухић, М. Колановић (2015): *Istok u prenosu: razgovori s američkim lingvistima*, *Филолог*, No. VII, 315–325.
2. Е. Мухић, Д. Кесић (2015): Мултидимензионалне парадигме у лингвистици, *Српски језик*, No. XIX, 657–673.
3. D. Kesić, E. Muhić, E. Helić (2014): Perception Discrepancies in Edifying Connotations. In Akbarov. A. (ed.). *Linguistics, Culture and Identity in Foreign Language Education*.

IBU Publications: Sarajevo. str. 403-407.

4. E. Muhić (2013): Значење значења: пресјек једног антиподног односа, *Радови*, часопис за хуманистичке и друштвене науке, Vol. 17, No. 17, 105–118.
5. E. Muhić (2013): Conceptual Scenarios in Contemporary American Political Discourse: (Not) Going It Alone. In Akbarov A. And D. Larsen-Freeman (eds.). *Applying Intercultural Linguistic Competence to Foreign Language Teaching and Learning*. IBU Publications: Sarajevo. str. 611-618.
6. E. Muhić, D. Kesić (2013): Anksioznost u tekstu, *Folia Linguistica et Litteraria*, No. 7, 109–124.
7. D. Kesić, E. Muhić (2013): Sports in Metaphor and Metaphor in Sports, *Sportlogia*, Vol. 9, No. 1, 48–58.
8. D. Kesić, E. Muhić (2013), War in Metaphor, *Going against the Grain, Essays on Literary and Language Studies*. In Penda, P, Ž. Babić and T. Bijelić (eds.). *Going against the Grain*. Banja Luka: Filološki fakultet. str. 233-242.
9. E. Muhić (2012): Emerging Conceptual Paradigms of EFL Instruction: A Dissenting Voice (Un)heard. In Nikčević-Batrićević A. and M. Krivokapić. (eds.). *Voicing the Alternative: Essays on English Language and Literary Studies*. Nikšić: Filozofski fakultet.: str. 75-85.
10. E. Muhić (2011): Realigning the Linguistics-Literature Interface form a Conceptual Stance, *FLTAL Book of Proceedings*, In Akbarov. A. (ed.). *FLTAL 2011 Proceedings*. IBU Publications: Sarajevo. str. 420-427.
11. E. Muhić (2011): Teorijska shvatanja diskursa, *Знакови и поруке*, No. IV, 73–89.
12. E. Muhić (2010): Performative Semanticity of the 2009 White House Discourse, *Знакови и поруке*, No. III, 75–81.
13. E. Muhić (2009): Hybridity in Prospective Non-native Speakers of English, *Знакови и поруке*, No. II, pp. 85–89.

IV – НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

„Стратегије конструисања значења у савременом америчком политичком дискурсу“

V – ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Докторска дисертације мр Емира Мухића „Стратегије конструисања значења у савременом америчком политичком дискурсу“ садржи 320 нумерисаних страна стандардног формата и организована је на следећи начин:

I – Увод (стр. 12–27), с одељцима 1.1 Предмет истраживања, 1.2 Полазиште и циљеви истраживања, 1.3 Корпус истраживања, 1.4 Структура дисертације;

II – Теоријско-методолошки оквир (стр. 28–124), с одељцима 2.1 Одређење појма дискурс, 2.2 Досадашња лингвистичка проучавања политичког дискурса (с пододељцима Критичка анализа дискурса, Когнитивна лингвистика, Дијалог критичке анализе дискурса и когнитивне лингвистике), 2.3 Политички дискурс и јавна сфера у Сједињеним Америчким Државама, 2.4 Интегративни модел анализе савременог америчког политичког дискурса;

III – Анализа стратегија конструисања значења у савременом америчком политичком

дискурсу (стр. 125–240), с одељцима 3.1 Говори председника Буша, 3.2 Говори председника Обаме;

IV – Дискусија и закључци (стр. 241–251), с одељцима 4.1 Сумирање резултата истраживања, 4.2 Теоријске импликације истраживања;

V – Литература (стр. 252–264), с одељцима 5.1 Библиографија, 5.2 Електронски извори;

VI – Прилози (стр. 265–314)

Наведеним поглављима претходе насловна страна на српском језику, насловна страна на енглеском језику, подаци о Комисији, изјава захвалности, апстракт и кључне речи на српском језику, апстракт и кључне речи на енглеском језику и садржај. После прилога текстуалне грађе датих у шестом поглављу, приложена је биографија аутора, те подаци за дигитални репозиторијум Универзитета у Београду (потписана изјава о ауторству, изјава о истоветности штампане и електронске верзије докторског рада и изјава о коришћењу). Дисертација садржи 1 графикон и 1 табелу. Списак литературе обухвата 114 библиографских јединица и 53 електронска извора (укупно 167 јединица).

VI – ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

У овој дисертацији испитују се појмовно-значењски и идеолошки аспекти стратегија конструисања значења у савременом америчком политичком дискурсу. Истраживање је спроведено на теоријској подлози когнитивне лингвистике и критичке анализе дискурса, на репрезентативном корпусу кључних политичких говора два рецентна америчка председника (Џорџ Буш и Барак Обама) из различитих политичких странака (Републиканска странка и Демократска странка САД).

У уводном поглављу одређују се предмет, полазиште и циљеви дисертације и оцртавају се теоријске основе и методологија спроведеног истраживања. Полазне хипотезе, формулисане на основу прелиминарног истраживања, обухватају следеће: да се у савременом америчком политичком дискурсу могу идентификовати специфичне стратегије конструисања значења, које се заснивају на одређеним историјски утемељеним појмовно-значењским и идеолошким матрицама, а релевантне су како за дискурзивно уобличавање друштвено-политичке стварности у САД тако и за целовитије сагледавање појмовно-значењског плана политичког дискурса уопште, те да се целисходан теоријски инструментаријум за проучавање тог плана политичког дискурса може пронаћи у оквирима когнитивнолингвистичке теорије појмовних метафора и критичке анализе дискурса, засноване на системско-функционалној лингвистици. У складу с тим, постављени су следећи циљеви истраживања: теоријска дескрипција савременог америчког политичког дискурса, идентификација стратегија конструисања значења у савременом америчком политичком дискурсу, теоријско уобличавање интегративног модела анализе савременог америчког политичког дискурса, те испитивање експликативног потенцијала синергије когнитивне лингвистике и критичке анализе дискурса.

У другом поглављу детаљно је представљен теоријски и методолошки оквир истраживања. Најпре се на основу прегледа и синтезе референтне литературе из области анализе дискурса даје ближе теоријско одређење појмова *дискурс* и *политички дискурс* као друштвено-језичких феномена. Затим се приказују досадашња лингвистичка проучавања политичког дискурса у оквирима два приступа чији су теоријски конструкти препознати као релевантни за спроведено истраживање – критичке анализе дискурса, с посебним

освртом на идеолошко-хегемонијско схватање друштвених структура, односно когнитивних заједница и улоге језика у њиховом обликовању, те когнитивне лингвистике, с посебним освртом на појмовне метафоре и когнитивне моделе, укључујући когнитивне, језичке и идеолошке аспекте метафоричке концептуализације – и указује се на међусобну конвергенцију и дијалог ова два приступа на пољу проучавања стварања значења и обликовања идеолошких матрица у дискурсу. На тој платформи надаље се описују и објашњавају разнородне друштвено-историјске, културолошке, појмовно-језичке и идеолошко-хегемонијске појавности у развојном току дискурсних структура у јавној сфери Сједињених Америчких Држава, при чему се указује на значај позадинских концептуалних оквира који су утемељени у специфичном историјско-културолошком развоју америчког вредносног система (где се као изразите координате издвајају појмови морала, среће и слободе), а који се сагледавају као својеврсна матрица по којој се структурирају значењски обрасци у савременом политичком дискурсу. Потом се на основу предочених теоријских и дескриптивних увида представља и образлаже интегративни модел анализе стратегија конструисања значења у савременом америчком политичком дискурсу, који је сачињен за потребе истраживања комбиновањем и прилагођавањем релевантних теоријских конструката когнитивне лингвистике и критичке анализе дискурса, а структуриран је на следећи начин: I – Концептуални оквири, које чине 1) надоквири: а) МОРАЛ, б) СЛОБОДА, в) СРЕЋА, и 2) оквири из религијског митоса САД: а) ГРАД СПАСЕЊА, б) АМЕРИЧКА ПОСЕБНОСТ, в) СУДБИНСКА МИСИЈА; II – Појмовне метафоре: а) НАЦИЈА ЈЕ ПОРОДИЦА, б) ВЛАДА ЈЕ РОДИТЕЉ, в) ГРАЂАНИ СУ ДЕЦА; III – Когнитивни модели: а) СТРОГИ ОТАЦ, б) БРИЖНИ РОДИТЕЉ; IV – Стратегије значењске репрезентације: а) ИНКЛУЗИЈА, б) ЕКСКЛУЗИЈА И ХЕТЕРОДОКСИЈА, в) АГЕНТИВНОСТ, г) ИНТЕРТЕКСТУАЛНОСТ И ДИЈАЛОГИЦИТЕТ, д) ЛЕГИТИМИЗАЦИЈА И ДЕЛЕГИТИМИЗАЦИЈА, њ) ПОЗИТИВНА И НЕГАТИВНА РЕПРЕЗЕНТАЦИЈА, е) НАМЕТАЊЕ ИДЕОЛОШКИХ ОКВИРА И РЕИТЕРАЦИЈА.

У трећем поглављу извршена је анализа стратегија конструисања значења у савременом америчком политичком дискурсу према предложеном моделу. Грађа за анализу обухвата церемонијална годишња обраћања америчких председника о стању нације (четири говора Џорџа Буша и четири говора Барака Обаме) у периоду од 2005. до 2012. године, а одабрана је као формом и садржајем репрезентативан узорак савременог америчког политичког дискурса, у коме су равномерно заступљена два доминантна политичка светоназора у САД (оваплоћена у политичком деловању конзервативне Републиканске странке Џ. Буша и либералне Демократске странке Б. Обаме). У аналитичком поступку издвојено је 230 текстуалних целина (реченица или пасуса у зависности од логичке и семантичке кохерентности) у којима се очитују постулиране стратегије конструисања значења и које су подробније разлагане по елементима предложеног модела, у оквиру сваког од испитиваних говора понаособ, уз кумулативни преглед за целокупан испитивани узорак. Анализа показује да су све постулиране стратегије конструисања значења у савременом америчком политичком дискурсу заступљене и на републиканском и на демократском полу дискурсног спектра, без значајнијих разлика које би се могле очекивати с обзиром на начелну различитост двеју посматраних политичких оријентација, те да нарочито важну улогу у конструисању значења у савременом америчком политичком дискурсу има интертекстуално перпетуирање концептуалних надоквира морала, слободе и среће као носећих стубова првобитно успостављеног вредносног система.

У четвртном поглављу даје се сумарни преглед резултата истраживања, уз квантитативни приказ заступљености испитиваних стратегија конструисања значења

према издвојеним текстуалним јединицама обрађене корпусне грађе и синтетички коментар добијених налаза, а потом се износе општа закључна разматрања у светлу постављених циљева истраживања и разматрају се теоријске импликације шире интедисциплинарне контекстуализације дијалога когнитивне лингвистике и критичке анализе дискурса.

Потом следи списак коришћене литературе, који сведочи о ширини теоријског промишљања испитиване проблематике, те приложена комплетна текстуална грађа на којој је вршена анализа, која се може користити за даља сродна истраживања.

У целини узев, дисертација потврђује полазне хипотезе и остварује постављене циљеве истраживања, пружајући користан допринос лингвистичком проучавању политичког дискурса на теоријско-методолошком и дескриптивном плану.

VII – СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ НА ОСНОВУ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

1. Е. Мухић, Д. Кесић (2015): Мултидимензионалне парадигме у лингвистици, *Српски језик*, No. XIX, 657–673.
2. Е. Мухић (2013): Значење значења: пресјек једног антиподног односа, *Радови*, часопис за хуманистичке и друштвене науке, Vol. 17, No. 17, 105–118.
3. Е. Мухић (2013): Conceptual Scenarios in Contemporary American Political Discourse: (Not) Going It Alone. In Akbarov A. And D. Larsen-Freeman (eds.). *Appluing Intercultural Linguistic Competence to Foreign Language Teaching and Learning*. IBU Publications: Sarajevo. str. 611-618.
4. D. Kesić, E. Muhić (2013), War in Metaphor, *Going against the Grain, Essays on Literary and Language Studies*. In Penda, P, Ž. Babić and T. Bijelić (eds.). *Going against the Grain*. Banja Luka: Filološki fakultet. str. 233-242.

VIII – ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Научни допринос који проистиче из резултата и закључака истраживања представљеног у докторској дисертацији мр Емира Мухића под насловом „Стратегије конструисања значења у савременом америчком политичком дискурсу“ обухвата следеће:

- 1) синтетички приказ лингвистичких теоријских одредница појмова *дискурс* и *политички дискурс*;
- 2) синтетички приказ друштвено-историјских и културолошких фактора који су утицали на појмовно-значењско и идеолошко уобличавање матрице америчког политичког дискурса;
- 3) формулисање, разрада и примена интегративног модела анализе савременог америчког политичког дискурса на темељу теоријског дијалога когнитивне лингвистике и критичке анализе дискурса;
- 4) утврђивање, опис и објашњење стратегија конструисања значења у савременом америчком политичком дискурсу на подлози обједињеног теоријског инструментаријума когнитивне лингвистике и критичке анализе дискурса, чиме се продубљују и допуњују налази претходних истраживања сродне тематике на теоријско-методолошком и дескриптивном плану.

IX – ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Мр Емир Мухић је у овој дисертацији показао темељан приступ испитиваној проблематици и развијену способност аналитичког, синтетичког и критичког размишљања, примењујући сложен аналитички апарат на обиман језички материјал. Сprovedено истраживање је вишеслојно, што се одражава и у начину приказа резултата, чије тумачење укључује ширу теоријску контекстуализацију и аутентичну аргументацију. Комисија је сагласна да докторска дисертација мр Емира Мухића под насловом „Стратегије конструисања значења у савременом америчком политичком дискурсу“ пружа користан допринос лингвистичком проучавању политичког дискурса на теоријско-методолошком и дескриптивном плану, те да завређује позитивну оцену како у погледу обухвата и домета истраживања тако и у погледу начина приказа и тумачења резултата истраживања.

X – ПРЕДЛОГ

На основу укупне оцене, Комисија предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да прихвати докторску дисертацију мр Емира Мухића под насловом „Стратегије конструисања значења у савременом америчком политичком дискурсу“ и да кандидата позове на усмену одбрану пред комисијом у истом саставу.

Београд, 10.05.2016.

Потписи чланова Комисије:

1. _____
др Катарина Расулић, доцент
Филолошки факултет, Београд
2. _____
др Смиљка Стојановић, доцент
Филолошки факултет, Београд
3. _____
др Снежана Билбија, редовни професор
Филозофски факултет, Сарајево